

Resum bibliogràfic

Per J.T.
(Amb aportació de dades per Ricard Simó)

Acte de la imposició de la Cruz de Alfonso el Sabio al Dr. Crusafont per l'Excm. Sr. Governador de Barcelona.

Miquel Crusafont i Pairó va néixer a Sabadell el dia 3 d'octubre del 1910, a la llar paterna del carrer del Jardí, número 60. Els seus pares foren Isidre Crusafont i Domènech i Dolors Pairó i Daví, modestos artesans. Contragué matrimoni amb Julieta Sabaté i Margalef, d'Amposta, condeixebra seva a la Facultat de Farmàcia. Del matrimoni en naixeren dos fills: Anna Maria i Miquel. Va viure sempre a Sabadell.

Cursà els primers estudis escolars al col·legi dels Germans Maristes, situat a poques portes de casa seva. Als deu anys passà a les Escoles Pies per tal de cursar-hi els Batxillerat. Als setze (1926), anant d'excursió amb altres companys aficionats a la mineralogia, descobrí el jaciment de Can Llobateras. Era soci del Centre Excursionista Sabadell, on inicià les seves primeres col·leccions mineralògiques, que l'havien de conduir més tard a la paleontologia.

L'any 1933 es llicencià en Farmàcia a la Universitat de Barcelona i tot seguit s'establí a Sabadell, on desenvolupà activitats vocacionals de tipus cultural o polític. Fins a la guerra va ser redactor del "*Diari de Sabadell*", sota la direcció de Francesc Trabal o de Joan Oliver, i allí establí amistat amb Joan Montllor i Pujal i amb Miquel Carreras. Fou membre del Centre Català, i president de la Joventut Catalana de l'entitat; membre d'Acció Catalana, i vocal de la junta de l'Associació Protectora de l'En-

senyança Catalana (delegació local); professor de català a Ràdio Sabadell i col·laborador del diari barceloní "*La Publicitat*". En crear-se el 1931 el Museu de la Ciutat (avui d'Història) ell hi va crear i dirigí la secció paleontològica.

Durant la guerra civil fou professor de Ciències Naturals a l'Institut-Escola "*Manuel B. Cossío*", creat aleshores a Sabadell. En ésser cridada a files la seva lleva fou destinat com a analista (especialització que ja exercia a la seva farmàcia de Sabadell) a l'Hospital Militar de Girona i romangué en aquella ciutat fins després de l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona, el gener del 1939. Durant aquell període publicà els seus primers treballs literaris al setmanari "*Meridià*", de Barcelona.

Després de la guerra féu la carrera de Ciències Naturals, que considerava necessària per al desplegament de les seves inquietuds científiques, a les quals volia prestar la màxima atenció. Es llicencià el 1950 a la Universitat de Madrid i seguidament va fer el doctorat, amb premi extraordinari.

A Sabadell, després d'haver estat denunciat i empresonat per catalanista (dut emmanillat en plena Rambla) va ser co-fundador i principal impulsor de la Fundació Bosch i Cardellach, entitat concebuda com a centre d'estudis locals i comarcals per tal d'aplegar els estudiosos que amb el règim franquista es trobaven dispersats i mantenir el caliu de la cultura

Dibuix de Jordi Roca, (19-11-80).

autòctona, reunint les disciplines d'Història, Ciències Naturals, Ciències Econòmiques i Socials, Urbanisme i Arts i Lletres. Crusafont en va ser director durant dotze anys i posteriorment en fou nomenat membre numerari d'honor. A la Fundació aportà gran nombre de ponències i comunicacions sobre temes de la seva especialització científica i diversos; algunes de les quals han estat publicades.

Va guanyar amb el número 1 les oposicions a la Càtedra de Paleontologia de la Universitat d'Oviedo, i poc després va ser catedràtic de la mateixa disciplina a la Universitat de Barcelona.

Aconseguí de la Diputació de Barcelona la creació de l'Institut de Paleontologia i la seva ubicació a Sabadell. Inaugurat l'any 1969, l'Institut fou presidit per Crusafont fins a la seva mort; i hi organitzà diverses reunions internacionals que hi aplegaren personalitats científiques de tot el món.

Gran admirador i seguidor de les doctrines científico-filosòfiques de Teilhard de Chardin, fou nomenat membre espanyol (l'únic) en el Comitè de Publicacions de les obres del jesuïta francès i revisor de les traduccions que se'n feren al català. A més, creà, a Sabadell, l'entitat "*Amics de Teilhard de Chardin*" que tenia per objecte la difusió del pensament de l'esmentat savi.

Donà conferències de la seva especialitat científica en català, castellà, francès i anglès, a les Universitats de Barcelona, Madrid, Oviedo, París, Dijon, Montpeller, Utrecht, Amsterdam, Leyden, Maguncia, Upsala, Helsinki, Florència, i en els Museus d'Història Natural de Darmstadt, Weimar i Basilea.

Publicà gran nombre de llibres i comunicacions i articles sobre temes de la seva especialitat científica. Fou membre de tribunals de tesis doctorals a les Universitats de la Sorbona, Utrecht i Montpeller; Professor d'Antropologia de la Facultat de Filosofia S.I. de Barcelona; invitat en col.loquis científics a la televisió espanyola; membre editor de la revista "*Journal of Human Evolution*", de Londres; corresponsal del "*Bulletin of the Society of Vertebrate Paleontology*", d'Estats Units d'Amèrica; col.laborador de la revista "*Annales de Paléontologie*", de París; membre de la "*Society for the Study of Evolution*", també d'EE.UU.; membre expedicionari de tres campanyes a Tunísia i una al Marroc, realitzades sota el patrocini de la "*Smithsonian Institution*", d'EE.UU.

Va ser Comanador de l'Ordre de Alfons X el Sabio; Cavaller de les Palmes Acadèmiques de França; doctor "honoris causa" per la Universitat de Basilea; acadèmic de la Reial de Ciències i Arts de Barcelona;

membre de la Institució Catalana d'Història Natural; membre de la Societat Catalana de Biologia i de la de Geologia; membre d'honor de la Societat d'Història Natural de Balears; comanador de l'Ordre Oranje-Nassau, d'Holanda; medalla d'or al Mèrit Cultural de la Diputació de Barcelona; medalla de plata de la Universitat de Barcelona. Entre diferents països s'ha donat el seu nom a una trentena d'espècies. A Sabadell, li foren concedits el "Premi Ciutadania" de la Caixa d'Estalvis, i la Medalla d'Or de la Ciutat.

L'any 1963 va obtenir el premi literari "*Pere Martí Peydró*" amb l'obra "*A contracor del temps*", que fou editada amb pròleg de Joan Oliver.

El 16 d'agost del 1983 el doctor Crusafont moria, després d'alguns anys d'una malaltia que li afectà sensiblement les cordes vocals, però encara concurrent assidu, fins a entrada d'estiu, al seu despatx de director de l'Institut de Paleontologia. Des d'allí va poder tenir el goig, pocs mesos abans de morir, de seguir els treballs de l'equip de deixebles seus que culminaren amb la troballa de Venta Micena, a la província de Granada; troballa de grans transcendència mundial.

Mn. Geis (d'esquena), el Dr. Crusafont, Lluís Clapés i Joan Cuscó atents a la paraula d'Antoni Vila Arrufat.